

Veus d'arpillera pels
#DretsdeelsInfants

Veus d'arpillera pels **#DretsdeelsInfants**

Aquesta exposició sorgeix del treball en xarxa de Roberta Bacic, investigadora en Drets Fonamentals, i el grup d'arpilleres de la Fundació Ateneu Sant Roc, que fa més d'una dècada compartim diversos espais d'intercanvi.

A través d'arpilleres de diferents grups de la Fundació Ateneu Sant Roc, ens endinsem en el camí cap a la realització dels drets dels infants, en particular els relacionats amb la vida familiar, els jocs i el lleure, l'educació, i la salut i l'entorn.

Puntada a puntada descobrim l'impacte i la resposta a la vulneració d'aquests drets i se'ns planteja la pregunta: Com podem fer realitat una cultura dels drets dels infants?

Edició 2024, Fundació Ateneu Sant Roc
@Fundació Ateneu Sant Roc

c. Cáceres 34-36 · 08918 Badalona · 93 399 39 51
ateneu@fundacioateneusantroc.org
www.fundacioateneusantroc.org

2a edició, octubre 2024

VIDA FAMILIAR

Dret a viure amb la seva família

El millor per a un infant és créixer en una família i poder disposar de tot allò que li asseguri una vida digna (alimentació, salut, habitatge, educació...) que garanteixi el seu desenvolupament físic, mental, espiritual i social.

El govern d'un país ha de donar ajudes a les famílies que no puguin mantenir els seus fills.

Les arpilleres ens parlen d'històries de nadons robats en néixer per donar-los a famílies benestants fent creure les mares de veritat que els seus fills havien mort; també de situacions de precarietat en què les famílies soles no poden alimentar els seus fills i en comunitat aconsegueixin menjar per a tothom; o d'infants perduts en desastres naturals o conflictes bèl·lics que creixen sols, sempre a la recerca de la seva família.

Nadons robats

Grup d'arpilleres de la Fundació Ateneu Sant Roc (Badalona, 2020)

Després de la Guerra civil (1939) i fins ben entrats els anys noranta, en alguns hospitals de l'Estat espanyol, administracions sanitàries i locals van vendre nadons a famílies del règim i/o adinerades del país, mentre a les mares biològiques se'ls explicava que els seus nadons havien mort. Sembla increïble que aquestes situacions es perllonguessin durant dècades i que, fins molts anys després, no sortissin a la llum.

A l'arpillera hem volgut reflectir la desesperació de les mares, pares, germans... que busquen sense trobar resposta; la lluita i la unió de les famílies amb fills desapareguts; el desig de retrobar-se amb ells i desvetllar els culpables. Volem posar en evidència els poders de l'Estat que van permetre-ho: hospitals, església, jutges, administració pública... Però sobretot, volem mostrar l'esperit de lluita, de denúncia i de resiliència de les famílies.

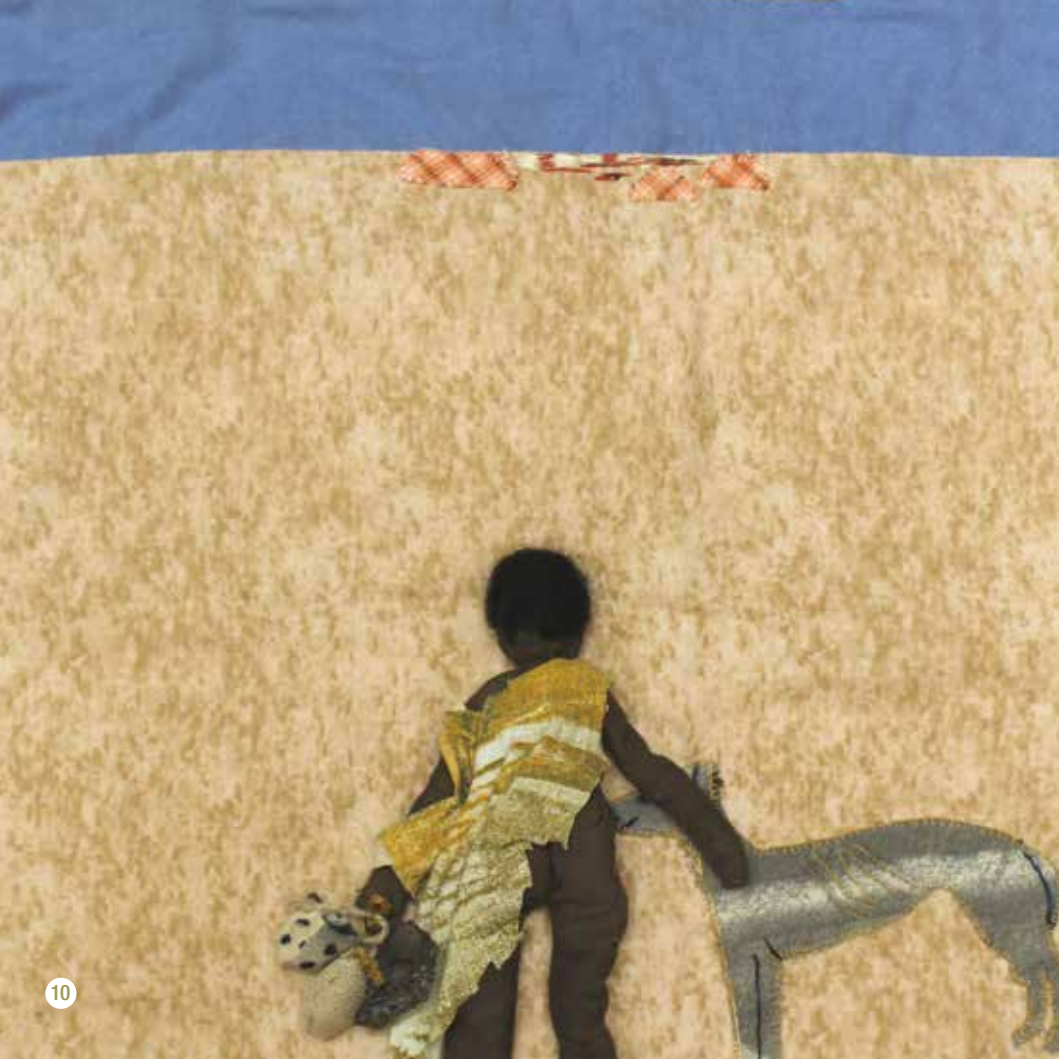

Olla comú en una població

Anònima (Xile)

Arpillera sense documentar. Elaborada durant la dictadura de Pinochet.

En aquesta època de repressió, la desesperació i la fam van portar la població a organitzar menjadors populars que van esdevenir espais de supervivència per a moltes famílies, especialment per a dones i infants.

La solitud del desert

Justa Martín (Badalona, 2017)

Als seus curts anys, i després de perdre-ho tot, la seva família, la seva llar i potser el seu país, vaga sol pel desert.

Només amb el seu gos, i malgrat tot, no l'abadona. Amb ell comparteix la seva fam i la seva solitud.

Tots dos famèlics i carregant el poc que tenen, quan ho creu tot perdut, a l'horitzó, descobreix una mica de vida, i amb ella... l'esperança!

Jocs | LLEURE

Dret al joc i al lleure

Els infants tenen dret a descansar, a jugar, i a practicar activitats artístiques i culturals. A aprendre a través del joc. A participar en l'esplai o a l'agrupament, a anar de colònies, a fer una ruta per la muntanya... a tenir l'oportunitat de gaudir d'una experiència que, de ben segur, els farà esdevenir grans persones, amb valors, motivació i amb compromís i, sobretot, amb eines de participació i transformació de la nostra societat.

Les arpilleres ens parlen d'infants que gaudeixen amb el futbol des d'una perspectiva de gènere, amb amics i amigues, o de les passejades pel camp.

Ens agrada el futbol

Mateen Haq i Farah Javeed (Badalona, 2009)

Ens encanta el futbol. Sempre que podem, veiem algun partit de futbol espanyol o internacional a la tele, amb tota la família.

Ens agrada sobretot el Barça i el Manchester. Els nostres jugadors preferits són Messi i Etoo.

De petites hem jugat alguna vegada al futbol i a altres jocs típics del nostre país com el cricket o l'hoquei.

Temps de flors

Carmen Maldonado (Badalona, 2009)

Aquesta és la meva casa natal a Motril. Era una casa de camp, una finca molt gran on vivíem tots, teníem cavalleria, cabres i porcs.

Jo, que he estat sempre molt solitària, agafava el meu cistell de llata que em feia el meu pare, i me n'anava al camp a recollir flors amb el meu gos Canelo, que estava molt ben educat.

Depenent de l'època collia espàrrecs, ametlles... L'època que més m'agradava era la de les flors. Per aquell temps, anava a un camp de blat, tot ple de roselles, de flors, unes floretes que els deien campanetes, de tots els colors.

A mi em va ensenyar tasques de costura una senyora que em va agafar molt d'afecte perquè jo sempre m'he criat sense mare. Em portava un cabdell de fil i les agulles, i en els moments de descans del matí i del dinar, en què el capatàs es fumava una cigarreta, m'ensenyava labors.

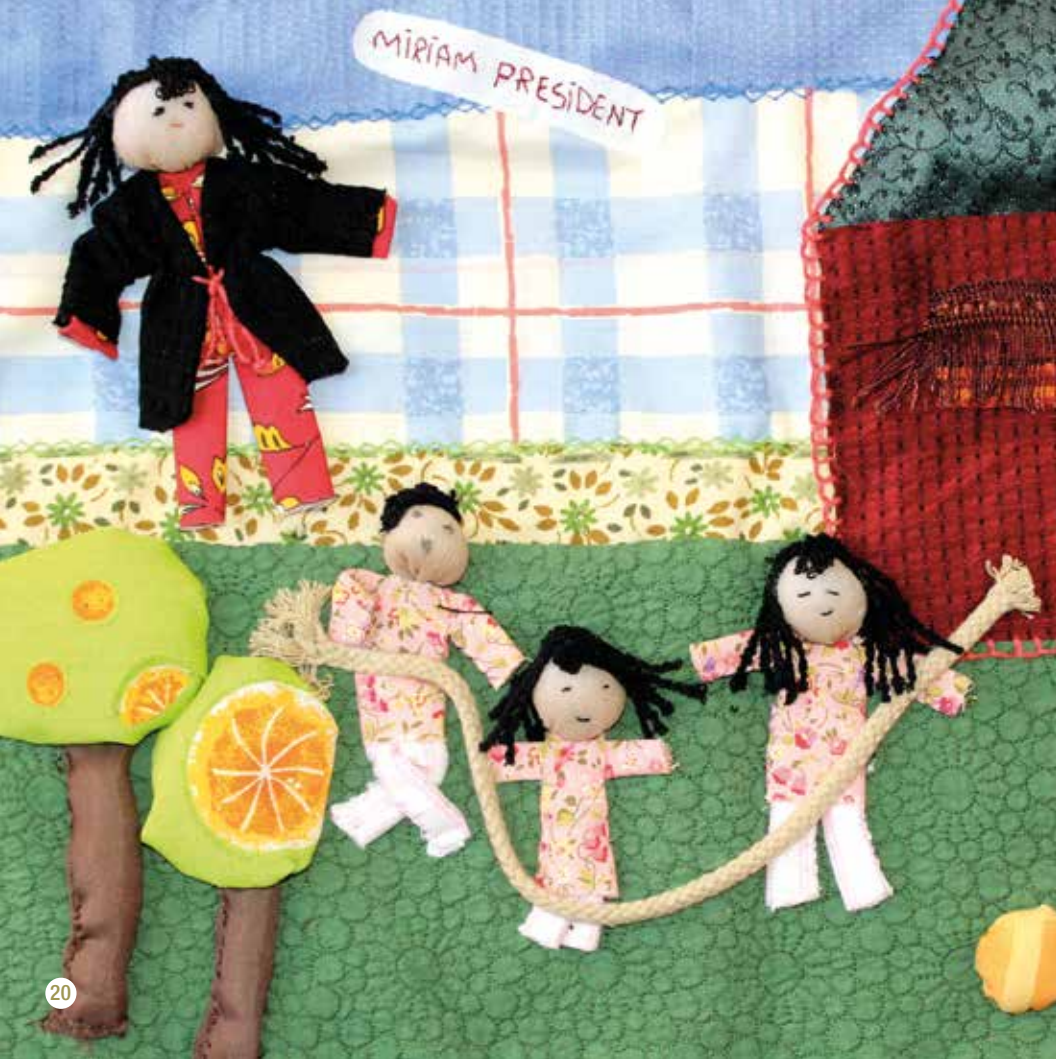
EDUCACIÓ

Dret a l'educació

L'educació ha d'ajudar l'infant a desenvolupar al màxim els seus talents i habilitats, ha de promoure una cultura de la pau, de tolerància envers altres persones i de respecte pel medi ambient.

L'estat ha de garantir almenys l'educació primària gratuïta i obligatòria.

Les arpilleres ens parlen de la importància dels estudis per aconseguir els somnis de futur; de molts infants que no poden estudiar perquè viuen en extrema pobresa o han d'anar a treballar per aportar diners a l'economia familiar.

Finestres al futur, per a Miriam, Gabriel i Ruth

Grace Agho (Badalona, 2017)

Em dic Grace i tinc 3 fills, Miriam de 6 anys, Gabriel de 5 anys i Ruth de 2 anys.

M'agradaria que els meus fills estudiessin molt, per poder ser president d'Espanya, així serien el primer president negre com Obama. També m'agradaria que juguessin a futbol, bàsquet... Voldria que fossin bones persones i ajudessin als altres.

Batollant les oliveres

Isabel Alcalá (Badalona, 2009)

Al camp de Càceres on em vaig criar, primer es cullen les olives verdes amb molta cura i després es batollen les negres. Cal pujar a les oliveres amb escales i cabassos per agafar les verdes acuradament, perquè no es trenquin. Quan estan totes negres es fan caure a terra amb les vares, per treure l'oli. Nosaltres teníem oli per tot l'any a casa, el subministrament de la casa el teníem allà, a més de les oliveres teníem altres collites i animals.

Quan es batollen les olives, érem els meus germans i jo els que, de vegades, recollíem totes les oliveres d'aquella finca, que no era la nostra. Els amos de la finca posaven la terra i nosaltres la feina. Allà vivíem del que sembràvem, no hi havia cap sou.

El que collíem, nosaltres l'hi portàvem als amos al poble, tot era a mitges, era una feina de tota la meva família i d'ells.

El record d'aquesta època és dur perquè jo ja tenia amigues que anaven al poble mentre jo m'havia de quedar treballant al camp.

SALUT I ENTORN

Dret a la salut i a un entorn saludable

Els infants tenen dret a gaudir del nivell més alt possible de salut (que inclou aigua potable, una bona higiene i alimentació) i a rebre atenció mèdica quan es posin malalts.

Els estats han de reconèixer a tots els infants el dret a beneficiar-se de la seguretat social i han de posar els mitjans perquè aquest dret sigui una realitat.

Els infants tenen dret a créixer en un entorn saludable i és l'obligació de la societat i dels governs treballar per un món futur sostenible.

Les arpilleres ens parlen de l'accés a la sanitat pública des del moment del naixement; ens parlen de l'atenció preferent pels infants en situacions crítiques i de la necessitat de la cura del planeta per deixar un món més sostenible als nostres infants d'avui.

La meva alegria

Rocío Cortés (Badalona, 2017)

Tota la família vam anar a l'hospital amb la meva filla Sefora de dos mesos, per fer la prova auditiva. Li vaig donar el biberó i vam entrar jo amb la meva mare i la nena, mentre el meu marit i el meu pare es van quedar esperant molt nerviosos a la sala d'espera.

El cor ens batejava molt de pressa a tots. Sefora estava dormint, li van col·locar els cascos i es va espantar, el metge ens va dir que tot va anar bé, la nostra filla hi sentia perfecte.

La meva mare i jo ploràvem d'alegria, de seguida li vam dir al meu marit i al meu pare que estaven vermells de tan nerviosos.

Després vam anar a dinar tota la família a casa dels meus pares a celebrar-ho.

Fugir

Mònica Moro (Badalona, 2017)

Fugir de casa teva, del teu poble, del teu país, deixar endarrere la família, els amics, la feina. Fugir cercant un millor futur, però incert. Quina valentia que tenen els que ho fan i travessen contrades hostils i desconegudes!

I amb tot això al meu cap vaig començar a fer aquesta arpillera, senzilla i planera en què cada puntada era un toc de realitat. La platja de Lesbos, els bots plens de gent, el rescat i l'arribada a la platja.

A la tela hi ha tres petits mons: els nens que juguen malgrat tot, els socorristes d'Open Arms que ho donen tot per salvar vides i un metge atenent un infant que ha aconseguit arribar en vida.

Quin mal cor i quanta realitat, que necessari no oblidar...

El tresor del mar

Sabrine Sarfaraz, Lucía Trujillo, Aurora Llevería, Laeba Hussain, Mehak Shahzad, Sofía Manrique (Badalona, 2023)

Vol reflectir la riquesa de la vida marina i també els elements que l'amenacen: la brutícia, la contaminació, els microplàstics, el consum irresponsable i massiu...

El mar és la casa de milions d'éssers vius que són vitals per a la vida d'altres organismes terrestres i la supervivència de la Terra en general, l'existència dels quals està en greu perill.

També es vol posar en valor l'acció que executen algunes persones per millorar aquesta situació, i constatar la importància que totes i tots ens involucrem en la lluita ambiental.

PROTECCIÓ

Dret a la protecció

Ningú pot maltractar un infant. Només pot treballar en feines que corresponguin a la seva edat. No es pot obligar un infant a anar a la guerra.

Si un infant no té família, el govern ha de procurar-li un lloc on estigui segur i ben cuidat.

Les arpilleres ens parlen del que és ser un infant que viu en la precarietat, demanant pels carrers o buscant en les escombraries; i també ens recorden que és l'obligació de l'estat vetllar perquè aquests drets es compleixin.

A la rambla de les Flors

Teresa Amaya (Badalona, 2009)

Quan jo era petita érem 9 germans, jo sóc la més gran. Aleshores tots eren petits i es van criar a casa, l'única que ha caminat pel món he estat jo. He portat la càrrega de la cura dels meus germans.

Quan tenia uns 12 anys anava a rebuscar ferros que després venia al drapaire. He ajudat la meva mare a demanar i també he rebuscat menjar, perquè en aquells temps hi havia molta gana.

Era una nena quan anava a demanar a Barcelona, a la rambla de les Flors. Venien estrangers, mariners del vaixell i tots et donaven diners. Jo no cantava ni donava romaní, això és enganyar la gent, només parava la mà, anava descalça, sense roba ni res.

De vegades venia la Guàrdia Civil, ens agafaven i ens portaven a la comissaria. Anava jo i moltes gitanes més que agafaven. Pagava per sortir d'allà amb els diners que havia guanyat o si la meva mare en tenia, el pagava ella.

L'obligació de l'Estat

Arpillera col·lectiva (Taller sobre Drets Humans a la Fundació Ateneu Sant Roc · 2013)

Els Drets Humans es van definir per garantir una vida digna a tota persona. I és obligació de l'Estat vetllar per l'acompliment de tots i cadascun d'ells. Llavors, per què hem de sortir al carrer a reclamar, a lluitar, a reivindicar? Per què el nostre estat de benestar està en perill amb tantes retallades?

Són els nostres dirigents els qui han de fer de paraigua, i protegir-nos, i vetllar perquè tots i cadascun dels ciutadans d'aquest món vegin respectats els seus drets. Mentre això no sigui realitat... continuarem amb la lluita.

PARTICIPACIÓ

**Dret a participar en la vida social,
política i cultural**

Els infants tenen dret a manifestar les seves opinions sobre qualsevol tema que els afecti i a ser escoltats per les persones adultes.

Les arpilleres ens parlen de la reivindicació dels infants de l'Aula oberta del seu #DretalLeure. De la importància que els infants tinguin veu i se sentin escoltats i atesos en les seves reivindicacions.

Jugar per aprendre i fer-se gran

Nens i nenes de l'Aula oberta de la Fundació Ateneu Sant Roc
(Badalona, 2020)

Els infants de l'Aula oberta hem fet l'arpillera del dret al lleure.

Ens agrada jugar i és important per aprendre i fer-se gran. A l'arpillera, hi trobareu nens i nenes jugant a moltes coses: a pica paret, Lego, dòmino, bàsquet i futbol, jugant a nines, jocs de mòbil, a la piscina de les colònies i a moltes coses més.

L'hem feta conjuntament amb les arpilleristes, hem après de les que en saben més i ens ho hem passat molt bé.

Convenció sobre els Drets de l'Infant

La Convenció sobre els Drets de l'Infant és el primer tractat internacional que reconeix els drets i obligacions dels infants.

- Es consideren infants totes aquelles persones menors de 18 anys.
- La Convenció sobre els Drets de l'Infant, aprovada per l'Assemblea de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989, ofereix una nova visió dels infants.
- Els considera com a persones que formen part d'una família i d'una comunitat amb drets i responsabilitats adients a la seva edat.
- Els estats signants de la Convenció es comprometen a donar-la a conèixer dins el seu territori, a definir polítiques que defensin els interessos dels infants, i a emprendre accions per fer-les complir.
- És el tractat de drets humans més ratificat de la història, amb 196 països.
- Els 54 articles de la Convenció defineixen com a principis bàsics: el dret a una vida digna, el respecte a les opinions i punts de vista dels infants, la no discriminació per raons de raça, religió, llengua o cultura i l'interès superior de l'infant.
- El Consell de Ministres de l'Estat espanyol va aprovar el 24 de febrer 2014 la signatura del III Protocol Facultatiu de la Convenció sobre els Drets de l'Infant de les Nacions Unides que va entrar en vigor el 14 d'abril de 2014.

Aquest text ha estat elaborat per l'Ajuntament de Barcelona amb la col·laboració de l'Associació Lectura Fàcil per tal de facilitar-ne la comprensió.

FUNDACIÓ ATENEU SANT ROC

Amb la col·laboració de:

Amb el suport de:

